

doc. PhDr. Eva Ferková, PhD.

Bratislava, 25. 06. 2011

ANOTÁCIA K ŠTÚDIU

Vydané symfónie Antona Zimmermanna v kontexte ranných symfónií Jozefa Haydna – analýza a porovnanie.

Symfónia C dur Militaris Antona Zimmermanna (1. časť)

Úvod

Anton Zimmermann (1741-1781), pôvodom zo Sliezska (Breitenau, dnešná Široká Niva), sa na začiatku 70. rokov 18. storočia usadil v Bratislave (vtedajší Pressburg), kde v zamestnaní u grófa Batthányho (prímasa Uhorska, arcibiskupa a neskôr kardinála) pôsobil ako kapelmajster a organista pri dóme sv. Martina. Tematický katalóg diel A. Zimmermanna uvádza 39 opusov symfonických skladieb. Niektoré Zimmermannove symfónie sa istý čas dokonca pripisovali Haydnovi. S Haydnom je spoločné napr. tiež programové zameranie niektorých symfónií. Keďže Zimmermann sa narodil len o pár rokov skôr ako Haydn, no Haydn ho prežil takmer o 40 rokov, adekvátne porovnanie ich symfonických diel sa vzťahuje na tvorbu, v ktorej sa ich životy prekrývali, orientačne roky 1760-1781.

V Haydnovej tvorbe sú to najmä skoršie symfónie, v Zimmermannovej tvorbe symfónie, ktoré sú dostupné a vydané a súčasne aj nahrané (pre potreby porovnania aj z pozície percepčnej analýzy).

Zo slovenských nahrávok, prípadne vydaní sú dostupné 3 symfónie – Sinfonia in C „Militaris“, Sinfonia in G „Pastoritia“, Sinfonia in E

Sinfonia in C Militaris

Skladba je 4 časťová, klasickej stavby sonátového cyklu – 1. Allegro, 2. Andante, 3. Menuetto. Trio, 4. Finale-Allegro. Obsadenie: 2 hoboje, 2 clarini in C, vojenský bubienok (tamburo militare), 1. husle, 2. husle, viola, basso.

Zimmermannova vojenská symfónia C dur má stavbu pre vtedajšiu dobu moderného štvorčasťového sonátového cyklu. Formové riešenie prvej a poslednej časti nie je ešte rozvinuté z hľadiska výrazného kontrastu dvoch samostatných a rovnocenných tém sonátovej formy, v oboch prípadoch začínajú nosnou hlavnou témou pochodového charakteru bez melodickej spevnosti. Kontrastujúce motívy pohyblivejšej hudby nasledujú v prvej časti ako druhý diel hlavnej témy, kontrastná téma je následne pokojnejšieho charakteru. Vo finálnej časti sa kontrastujúca pohyblivejšia hudba stáva priamo kontrastným tematickým materiálom, ktorý dotvára bipolárnu tému. Táto je použitá s tonálnou zmenou (moduláciou) aj na mieste kontrastnej témy, dáva teda poslednej časti charakter monotematizmu. Druhá a tretia časť sú tiež vzájomne priradené na princípe zníženého kontrastu – obe charakteru menuetu v $\frac{3}{4}$ metre.

Pri porovnaní so symfóniami Josepha Haydna možno poukázať na niektoré podobnosti, ale aj viaceré odlišnosti.

V Zimmermannovej symfónii in C Militaris možno nájsť viaceré paralely s niektorými skoršími symfóniami Jozefa Haydna – v metrickom a tonálnom riešení častí a v určitých motívoch aj melodicky a v harmónii. Paralely možno vidieť s Haydnovou 9. symfóniou in C, 14. Symfóniou in A, ale aj so symfóniou in C č. 38.